

Raport o sytuacji systemu SKOK w roku 2012

Raport został opracowany w głównej mierze w oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego za lata 2006 – 2011 oraz o wstępne - niezweryfikowane przez biegłych rewidentów - dane finansowe kas za 2012 r.

Dane finansowe kas za 2012 r. nie uwzględniają korekt, wynikających z interpretacji prawa bilansowego przekazanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w marcu 2013 r. z zaleceniem uwzględnienia ich w sprawozdaniach finansowych (nieprawidłowości zidentyfikowane przez biegłych rewidentów podczas audytów przeprowadzonych w kasach na podstawie art. 87 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych).

Departament Bankowości Spółdzielczej i SKOK
Warszawa, 2013

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

W dniu 12 czerwca 2013 r. wejdzie w życie ustawa o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz niektórych innych ustaw. Na mocy tej ustawy Komisja Nadzoru Finansowego uzyska szereg instrumentów pozwalających na efektywne przeprowadzenie procesów restrukturyzacji kas.

Pomimo przeprowadzenia - na podstawie art. 87 ustawy o skok z 2009 r. - audytów zewnętrznych sytuacja kas nadal nie jest w pełni rozpoznana, a sprawozdania finansowe wymagają weryfikacji w zakresie prawidłowości wyceny aktywów, jak i rozliczania kosztów i przychodów w czasie (głównie w zakresie opłat i prowizji).

Ustalone przez Kasę Krajową i obowiązujące kasy do końca 2011 r. wymogi w zakresie zasad tworzenia odpisów aktualizujących na należności przeterminowane istotnie odbiegały od określonych i rekomendowanych przez WOCCU (Światową Radę Związków Kredytowych) oraz ustalonych rozporządzeniem Ministra Finansów z 30 grudnia 2011 r. w sprawie rachunkowości skok.

Sektor skok w latach 2006 – 2012 rozwijał się bardzo dynamicznie – aktywa wzrosły o 286%, przy czym dynamika wzrostu od 2009 r. obniżała się. W okresie tym w kasach przybyło ponad 1 mln nowych członków, jednocześnie na skutek procesów łączeniowych oraz restrukturyzacyjnych 15 kas zostało przejętych przez inne kasy.

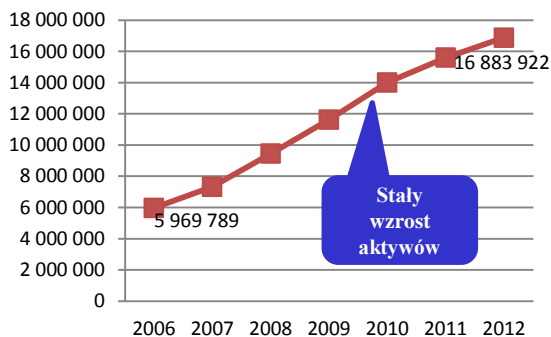
Sytuacja kapitałowa w kasach jest złożona, fundusze własne pomimo wykazywanego ponad 4-krotnego wzrostu w latach 2006 – 2012 należy uznać za nieadekwatne do prowadzonej działalności, ponieważ nie zabezpieczają ponoszonego przez kasy ryzyka.

W kasach występuje podwyższone ryzyko płynności w wyniku niedopasowania terminów zapadalności pasywów i wymagalności aktywów. Środkami krótkoterminowymi (głównie depozytami o zapadalności do 6 miesięcy) finansowana jest działalność kredytowo-pożyczkowa.

Na koniec 2012 r. 23 kasy zostały zobowiązane do wszczęcia procesów naprawczych, natomiast na datę sporządzenia niniejszego raportu ich liczba wzrosła do 44. Kasy wymagają wprowadzenia pilnych działań restrukturyzacyjnych, w tym również z wykorzystaniem funduszu stabilizacyjnego.

Rozwój systemu skok (1)

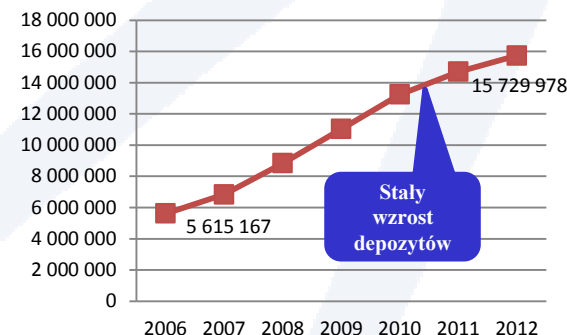
Aktywa kas w tys. zł

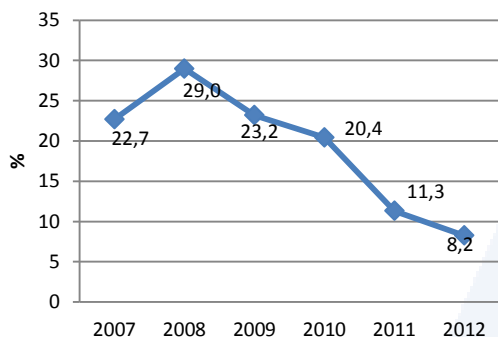
Pożyczki i kredyty kas w tys. zł

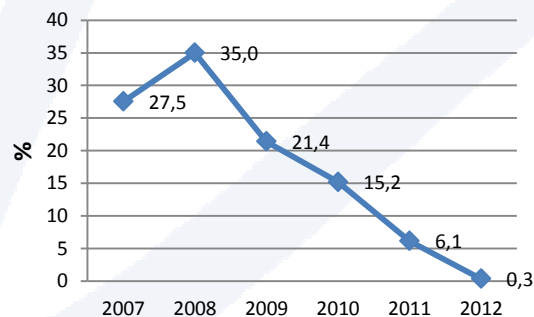
Depozyty w tys. zł

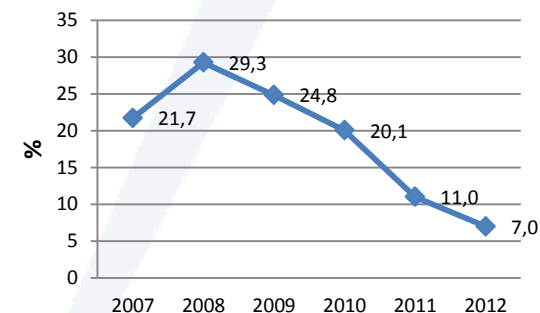
Aktywa - dynamika zmian

Pożyczki i kredyty kas - dynamika zmian

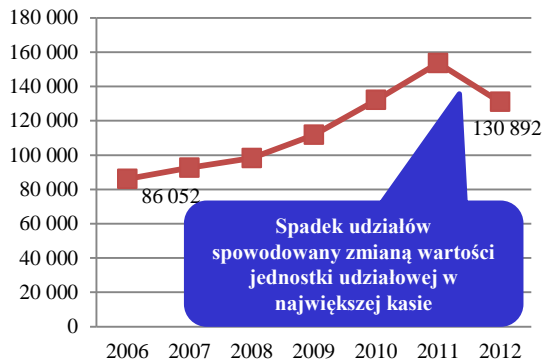
Depozyty - dynamika zmian

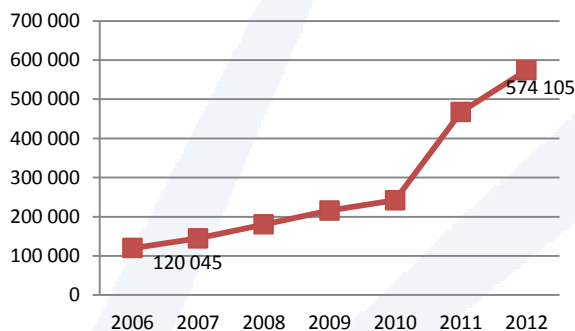
Zahamowanie wzrostu pożyczek nastąpiło głównie w wyniku sprzedaży części portfela do podmiotów trzecich (ok. 1,2 mld zł) oraz utworzenia dodatkowych odpisów aktualizujących na należności przeterminowane.

Rozwój systemu skok (2)

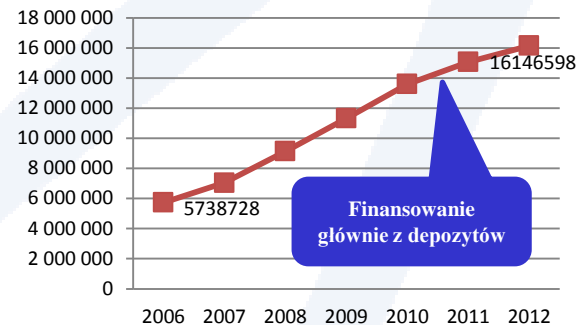
Wartość udziałów członkowskich w tys. zł

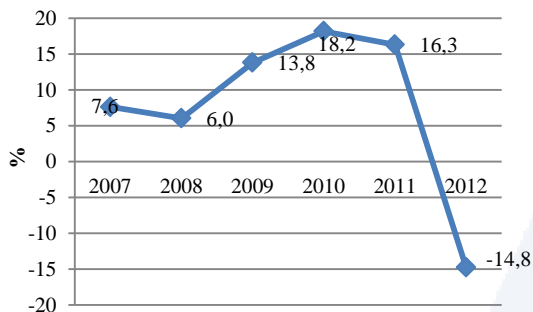
Wartość funduszu zasobowego w tys. zł.

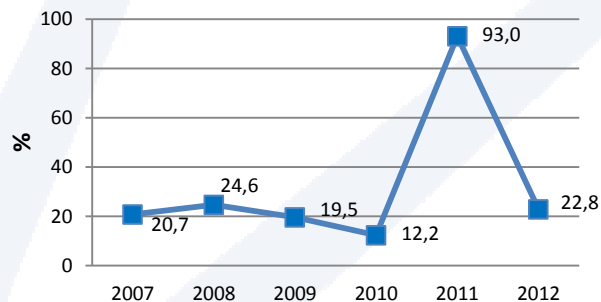
Finansowanie zewnętrzne w tys. zł

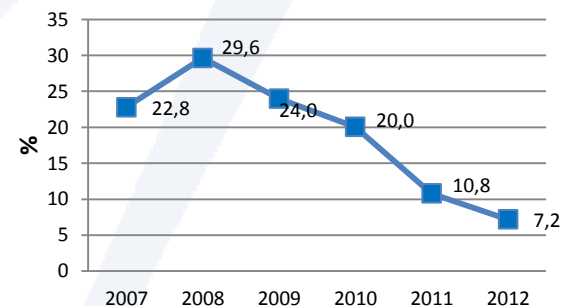
Wartość udziałów członkowskich – dynamika zmian

Fundusz zasobowy - dynamika zmian

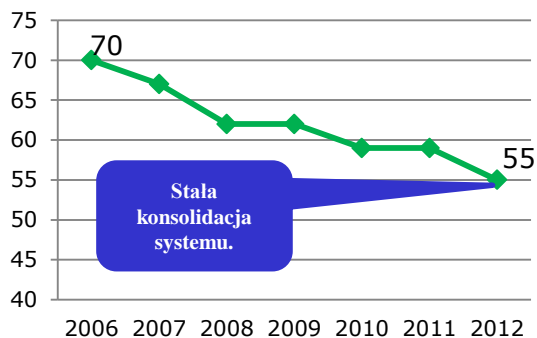
Finansowanie zewnętrzne - dynamika zmian

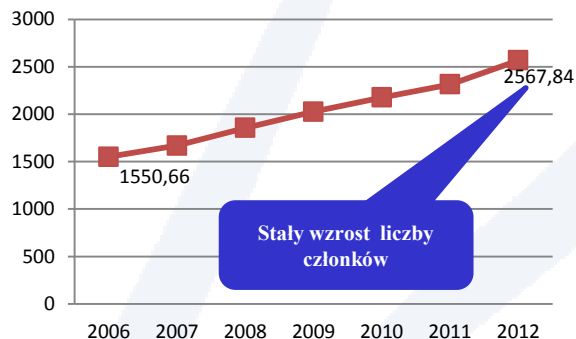
Wzrost funduszu zasobowego w 2011 r. był efektem dobrych wyników finansowych kas w roku 2010. Na wynik finansowy 2010 r. znaczący wpływ miała (jednorazowa) transakcja zbycia znaku firmowego największej kasy za ok. 170 mln zł

Podstawowe informacje o skok

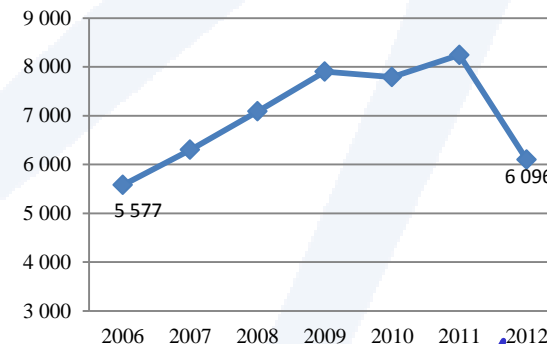
Liczba kas prowadzących działalność

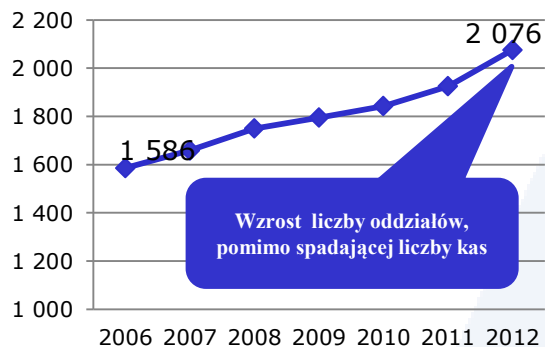
Liczba członków kas w tys.

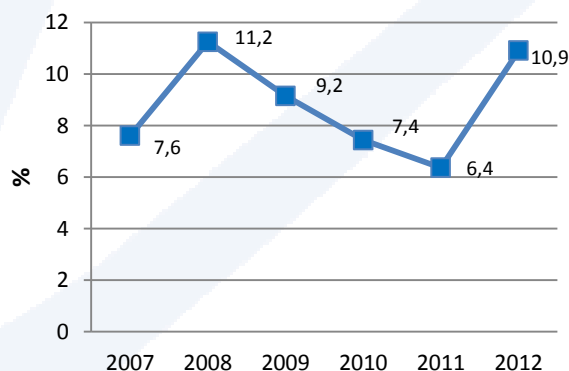
Zatrudnienie w kasach

Liczba placówek kas

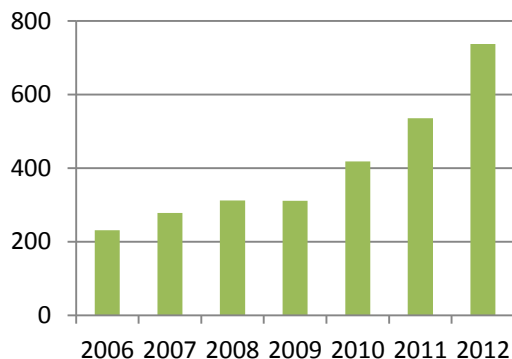
Liczba członków kas - dynamika zmian

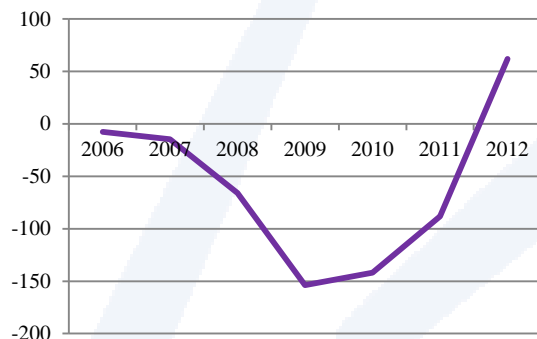
Spadek zatrudnienia w 2012 r. związany był głównie z outsourcingiem usług oraz sprzedażą zorganizowanych części przedsiębiorstw kas do spółek celowych. W wyniku tych działań w strukturze kosztów nastąpiła zamiana kosztów wynagrodzeń na koszty usług obcych.

Adekwatność kapitałowa (1)

Wysokość funduszy własnych w systemie skok w latach 2006 – 2012 (mln zł)

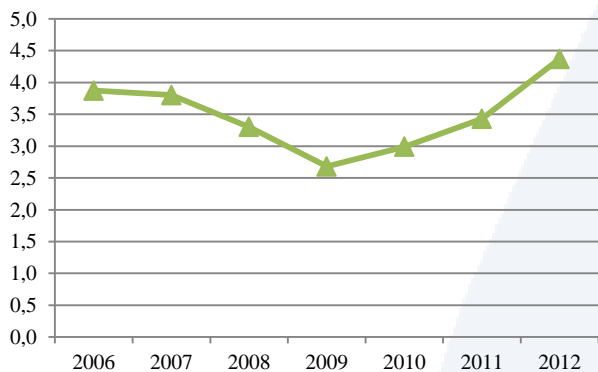
Niedobór/nadwyżka funduszy własnych nad wymogiem kapitałowym w sektorze SKOK (tys. zł)

Współczynnik wypłacalności kas

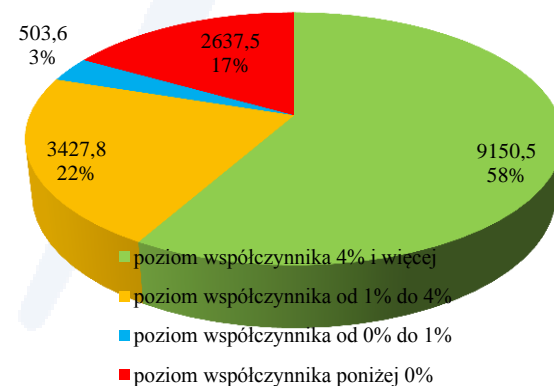

Wskaźnik kapitałowy w systemie skok w procentach

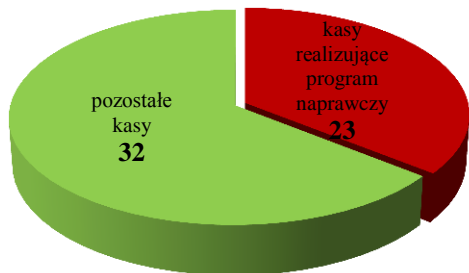
Istnieje istotna różnica pomiędzy wartością bilansową funduszy własnych, a ich wartością liczoną wg ustawy o skok. Wyniki kas ulegną istotnej zmianie po wprowadzeniu korekt wynikających z interpretacji prawa bilansowego w zakresie wyceny wartości aktywów (portfeli sprzedanych wierzytelności) oraz prawidłowego rozliczenia przychodów i kosztów w czasie.

Poziom depozytów w kasach z uwzględnieniem współczynników wypłacalności

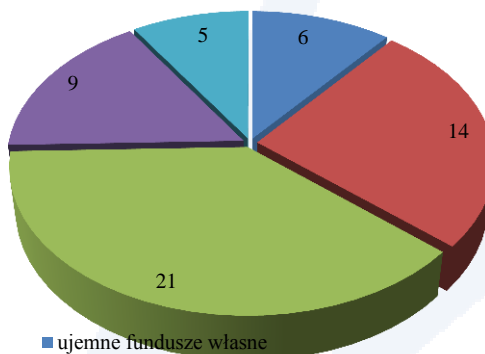

Adekwatność kapitałowa (2)

Podział kas pod względem wydanych zobowiązań do wszczęcia działań naprawczych na koniec 2012 r.

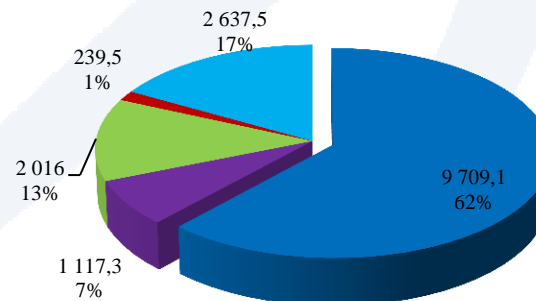

Podział kas pod względem wysokości funduszy własnych

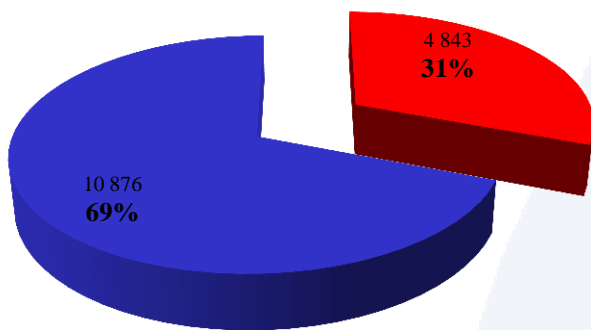
- ujemne fundusze własne
- fudusze własne w przedziale od 0 do 1 mln
- fudusze własne w przedziale od 1 mln do 5 mln
- fudusze własne w przedziale od 5 do 10 mln
- fudusze własne w przedziale od 10 do 350 mln

Depozyty w kasach z uwzględnieniem poziomu funduszy własnych (w mln zł)

- Fundusze własne w przedziale od 10 do 350 mln
- Fundusze własne w przedziale od 5 do 10 mln
- Fundusze własne w przedziale od 1 do 5 mln
- Fundusze własne w przedziale od 0 do 1 mln
- Ujemne fundusze własne

Depozyty kas z uwzględnieniem prowadzonych postępowań naprawczych na koniec 2012 r. w mln zł

- kasy objęte programem naprawczym
- pozostałe kasy

Stosownie do ustawy o skok z 2009 r. kasa zobowiązana jest realizować program postępowania naprawczego wówczas, gdy:

- Istnieje zagrożenie wystąpienia straty w jej działalności lub
- Wystąpiła strata w jej działalności lub też
- Istnieje zagrożenie powstania jej niewypłacalności.

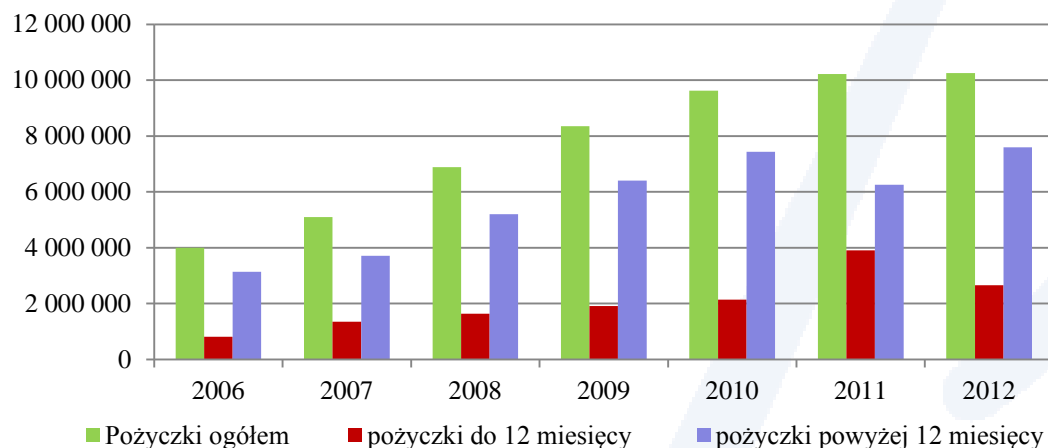
Liczba kas zobowiązanych do realizacji programu naprawczego wzrosła na początku 2013 r. do 44 na 55 kas działających obecnie.

Ze względu na wstępne wyniki przekazane przez kasy liczba kas z ujemnymi funduszami na koniec 2012 roku może ulec zmianie.

Dominujący wpływ na strukturę depozytów kas względem funduszy własnych ma największa kasa w sektorze skok

Działalność inwestycyjna i kredytowa

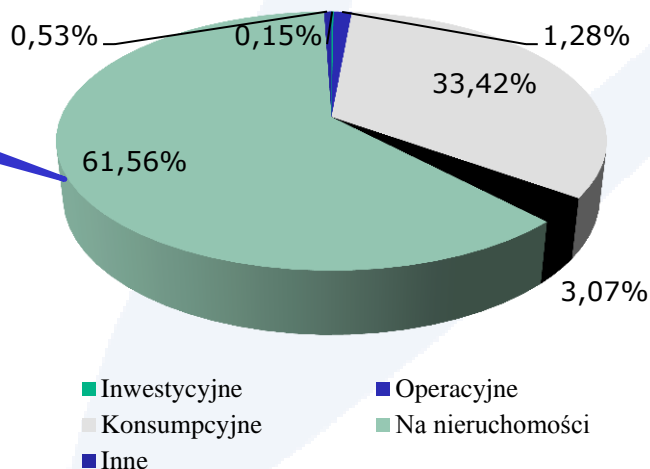
Struktura portfela kredytowego wg terminów wymagalności w poszczególnych latach

Udział poszczególnych składników aktywów w aktywach sektora kas (tys. zł)

Wybrane aktywa	Wartość	% udział w aktywach ogółem
Kredyty	10 249 988,00	61%
Udziały i akcje	1 054 797,70	6%
Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe	1 232 796,27	7%
Lokaty w Kasie Krajowej	2 272 123,59	13%
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	934 150,79	6%
Inne aktywa finansowe	445 004,72	3%
Aktywa ogółem	16 883 922,0	

Struktura portfela kredytowego

Dominujący udział kredytów mieszkaniowych

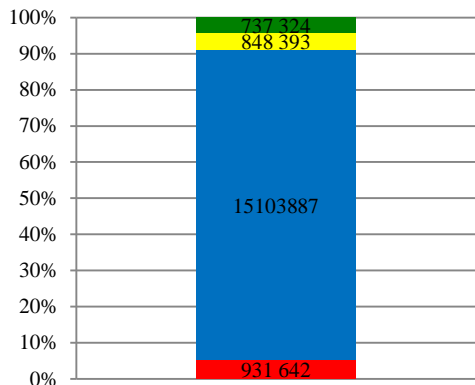
W portfelu kredytowym dominują kredyty mieszkaniowe, co skutkuje wzrostem ryzyka koncentracji, a także może powodować wzrost ryzyka kredytowego z uwagi na spadek cen nieruchomości. Sytuacja taka może w przyszłości być zagrożeniem dla wyniku finansowego kas.

Zwraca uwagę istotny poziom w aktywach kas akcji i udziałów oraz dłużnych papierów wartościowych. Z uwagi na ryzyko przeszacowania ich wartości może istnieć zagrożenie dla poziomu wyników finansowych kas zarówno za 2012 r. jak i w latach przyszłych.

Źródła finansowania działalności kas

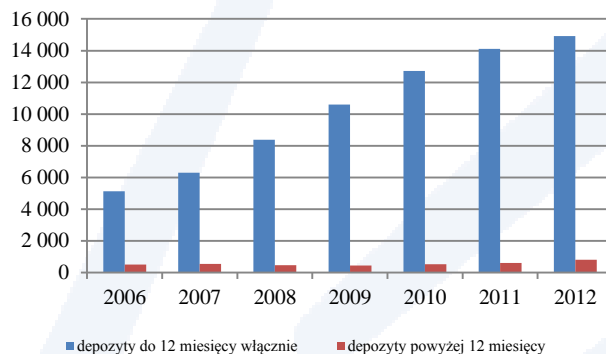
Struktura finansowania działalności kas w 2012 r.
(tys. zł)

- Fundusze własne
- Zobowiązania długoterminowe
- Zobowiązania krótkoterminowe
- Pozostałe pasywa

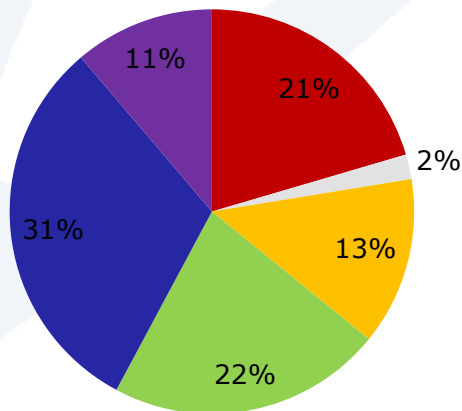
Kasy finansują długoterminowe pożyczki głównie krótkoterminowymi depozytami.

Struktura depozytów w latach 2006 - 2012
(mln zł)

Struktura depozytów wg terminów pierwotnych

- Bieżące
- - powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy
- - powyżej 6 miesięcy do 1 roku
- - do 1 miesiąca
- - powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy
- - powyżej 1 roku

Depozyty według terminów pierwotnych
(tys. zł)

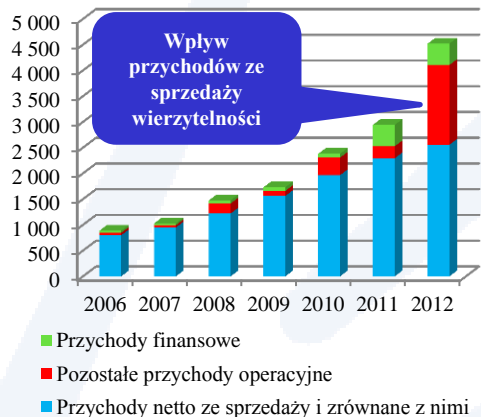
W kasach dominują depozyty o terminach zapadalności poniżej 6 miesięcy

Wyniki sektora (1)

Wyniki finansowe sektora SKOK brutto i netto w latach 2006-2012

Struktura przychodów sektora kas w latach 2006-2012

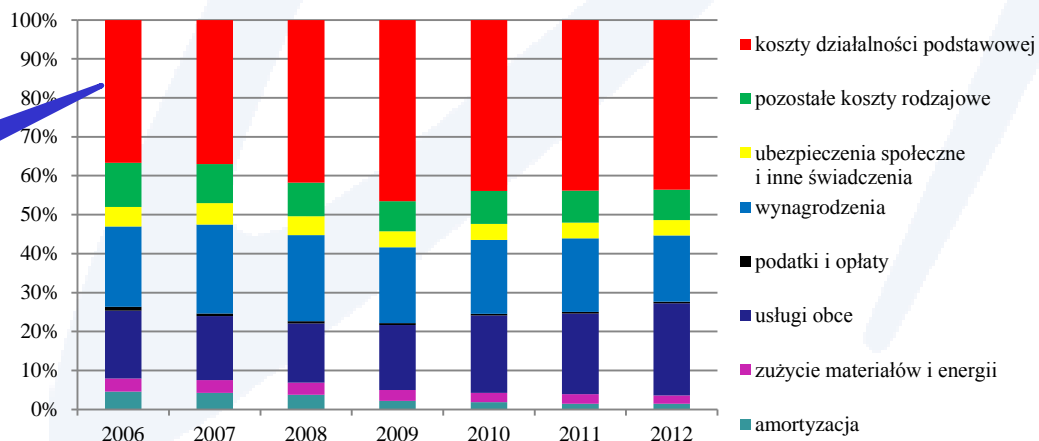
Struktura kosztów sektora kas w latach 2006-2012

Na wynik finansowy kas na koniec 2012 r. największy wpływ ma wynik 2 największych kas (322 mln i 44 mln)

Wśród kosztów działalności podstawowej istotną pozycję stanowią koszty odsetek od depozytów oraz koszty ubezpieczenia depozytów

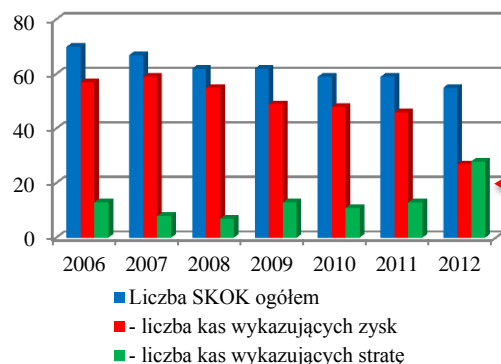
Struktura kosztów działalności operacyjnej w sektorze kas w latach 2006-2012

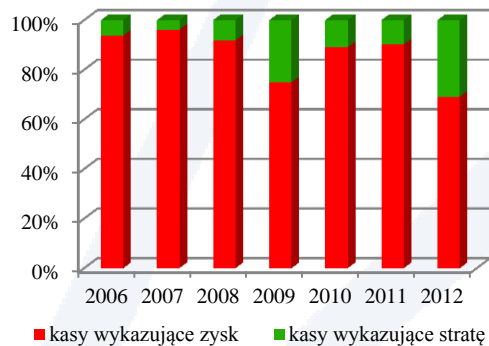
W 2012 r. kasy dokonały sprzedaży wierzytelności kredytowych. Wartość sprzedanych portfeli należności została wykazana jako koszty finansowe natomiast wartość nabytych w zamian skryptów dłużnych jako pozostałe przychody operacyjne.

Wyniki sektora skok (2)

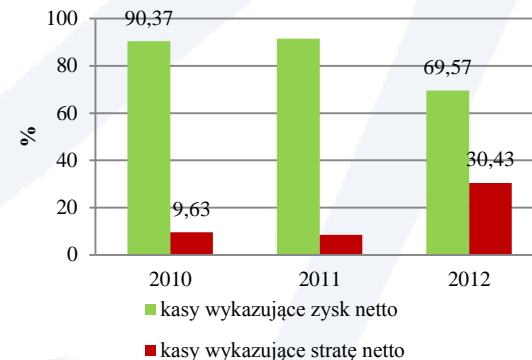
Podział kas z uwzględnieniem wykazywanego wyniku finansowego netto

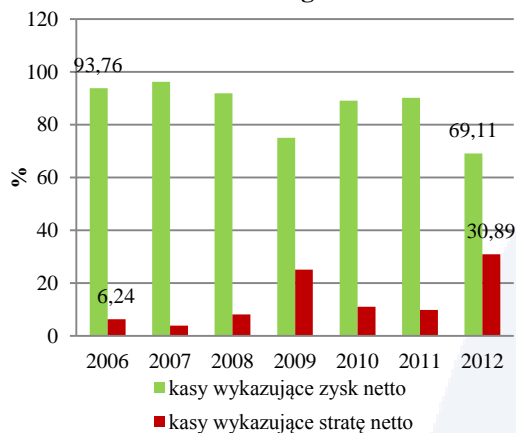
Struktura kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

Portfele kredytowe kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

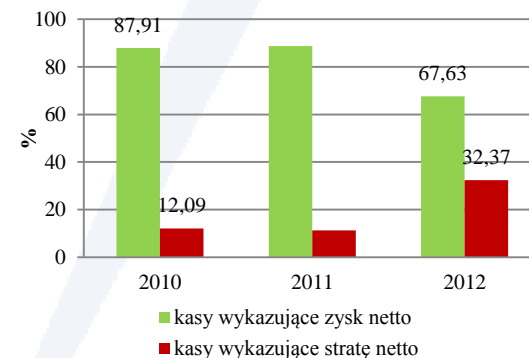
Aktywa kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

Wyniki finansowe sektora kas pogorszyły się w 2012 roku, głównie z uwagi na dokonanie aktualizacji (urealnienie) wartości portfela kredytowego, a także wysokie koszty funkcjonowania, które nie były adekwatne do uzyskiwanych przychodów.

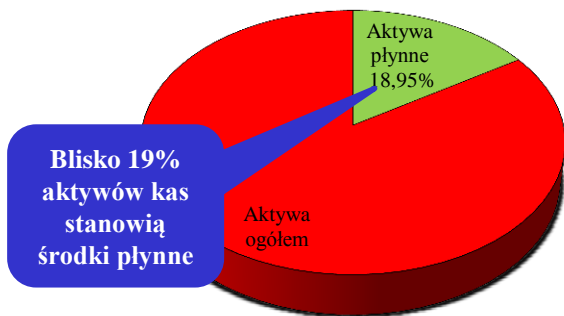
Ponad połowa kas na koniec 2012 r. wykazało straty z działalności.

Depozyty kas z uwzględnieniem wyniku finansowego netto

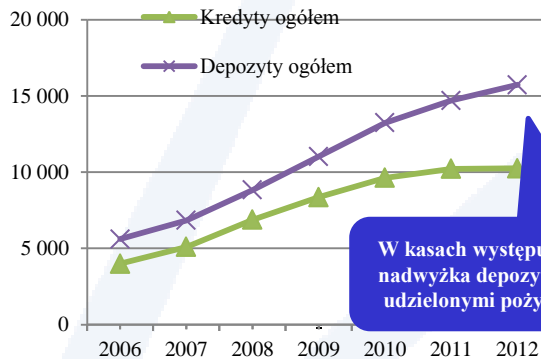

Udział aktywów płynnych w aktywach

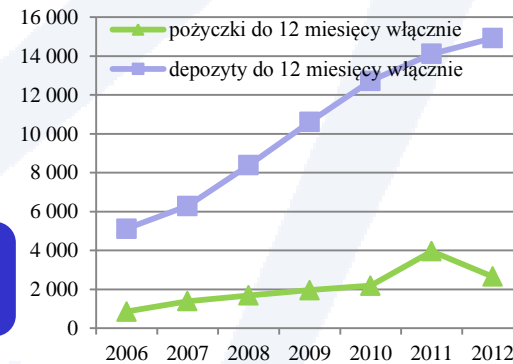
■ Aktywa płynne 3 200 035 ■ Aktywa ogółem 16 883 886

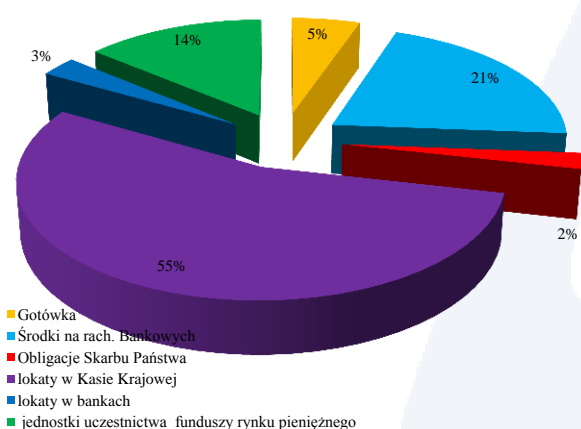
Kredyty a depozyty w sektorze kas (w mln zł)

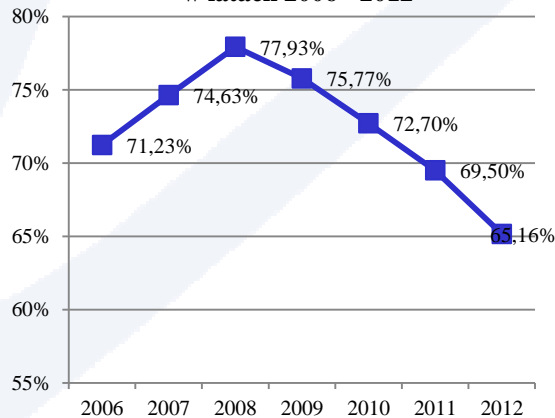
Kredyty i depozyty krótkoterminowe (do 12 miesięcy) w sektorze (w mln zł)

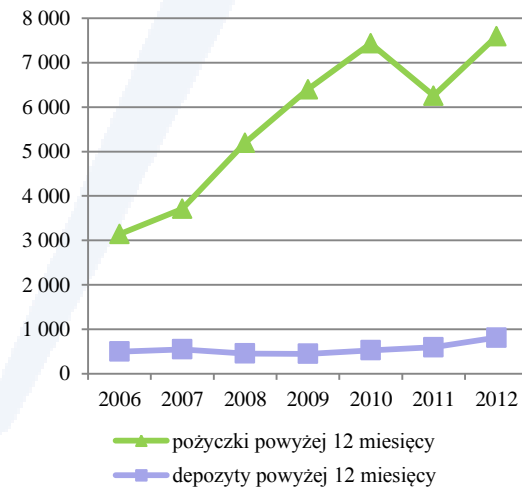
Struktura środków płynnych kas

Poziom depozytów finansujących działalność kredytową kas w latach 2006 - 2012

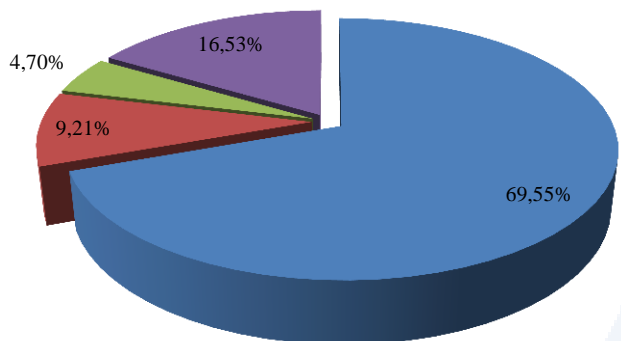

Kredyty i depozyty powyżej 12 miesięcy (w mln zł)

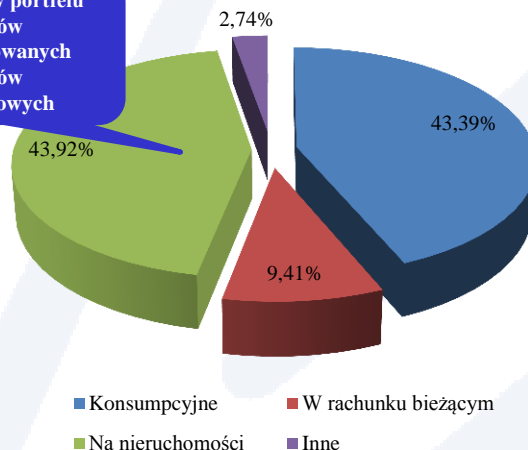
Udział pożyczek i kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym

- Pożyczki nieprzeterminowane
- Pożyczki i kredyty przeterminowanych. pon. 3 mies.
- Pożyczki i kredyty przeterminowanych od 3 do 12 mies.
- Pożyczki przeterminowanych pow. 12 mies.

Struktura kredytów przeterminowanych

Duży udział w portfelu kredytów przeterminowanych kredytów mieszkaniowych

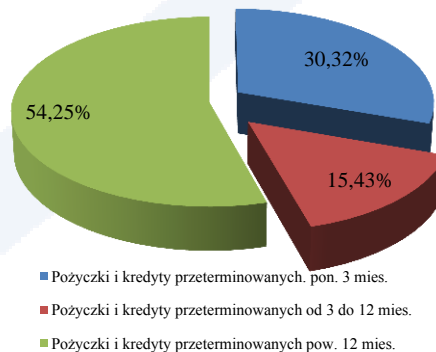

Udział skryptów dłużnych w aktywach

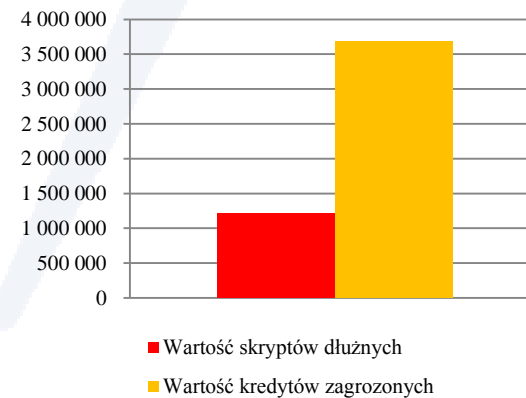

30% portfela pożyczkowego stanowią kredyty przeterminowane. Biorąc pod uwagę skrypty dłużne nabyte przez kasy głównie w zamian za wierzytelności przeterminowane, można oszacować, iż należności przeterminowane stanowią ok. 37% portfela pożyczkowego kas. Największą grupę stanowią pożyczki przeterminowane pow. 12 miesięcy. Uwagę zwraca istotny udział przeterminowanych pożyczek mieszkaniowych.

Struktura pożyczek i kredytów przeterminowanych z uwagi na okresy przeterminowania

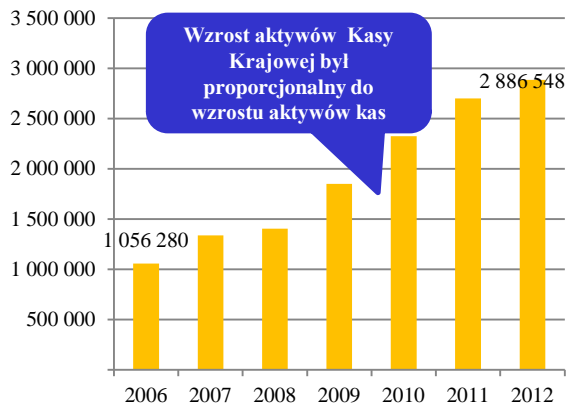

Kredyty przeterminowane a skrypty dłużne w sektorze kas na koniec 2012 r. (tys. zł)

Sytuacja finansowa Kasy Krajowej

Aktywa (w tys. zł)

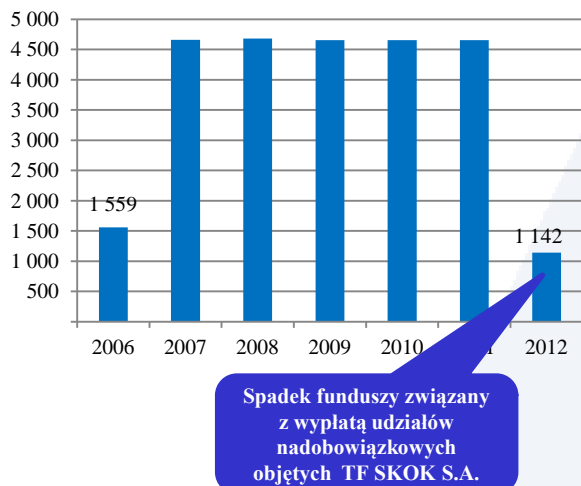
Struktura depozytów kas w Kasie Krajowej (w tys. zł)

Pożyczki udzielone kasom przez Kasę Krajową (w tys. zł)

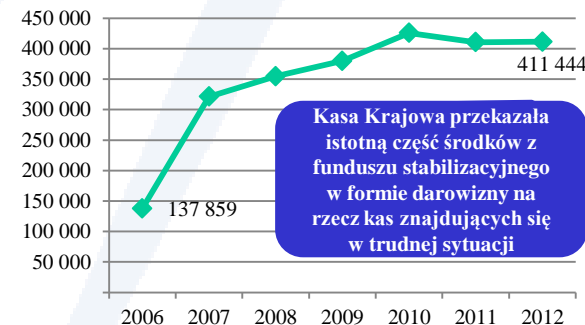
Fundusz udziałowy (w tys. zł)

Wynik finansowy netto (w tys. zł)

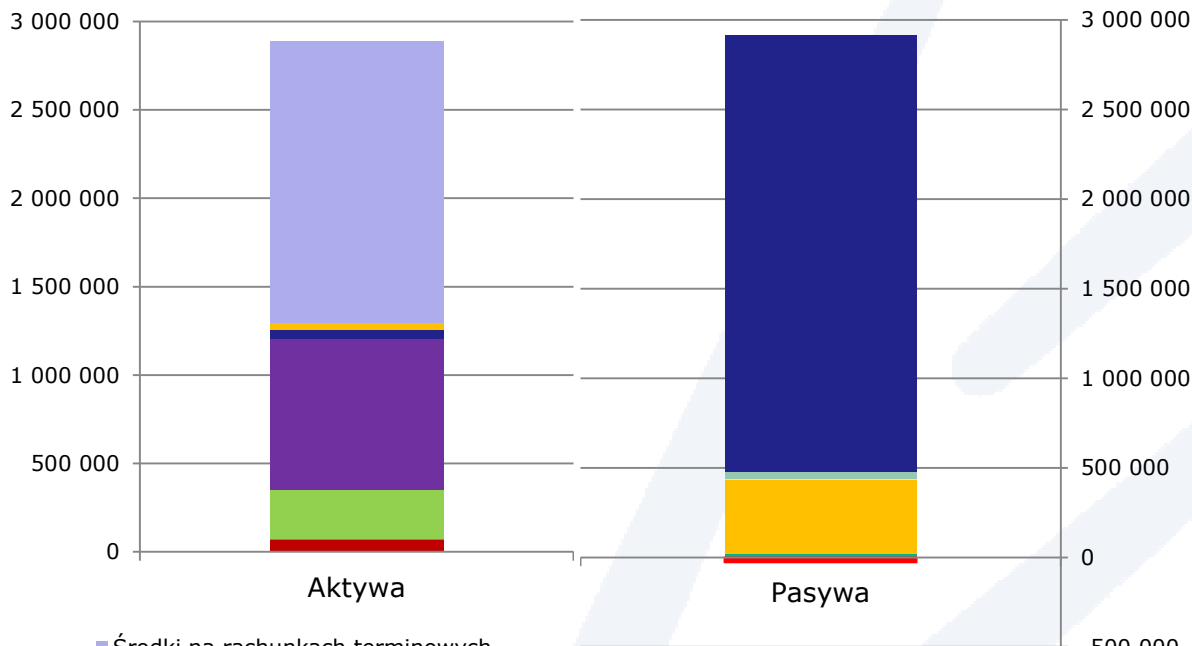
Fundusz stabilizacyjny (w tys. zł)

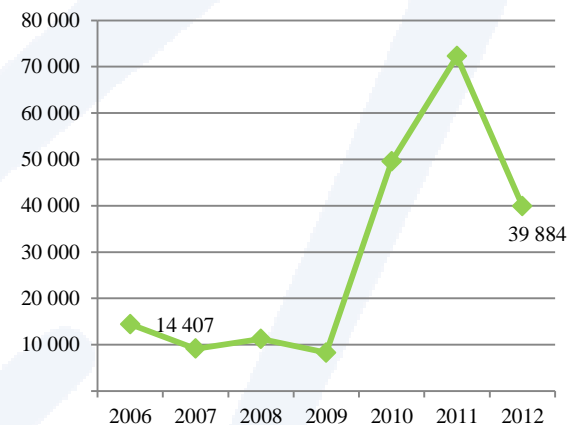
Głównym źródłem finansowania działalności Kasy Krajowej są obowiązkowe depozyty kas.

Struktura bilansu Kasy Krajowej

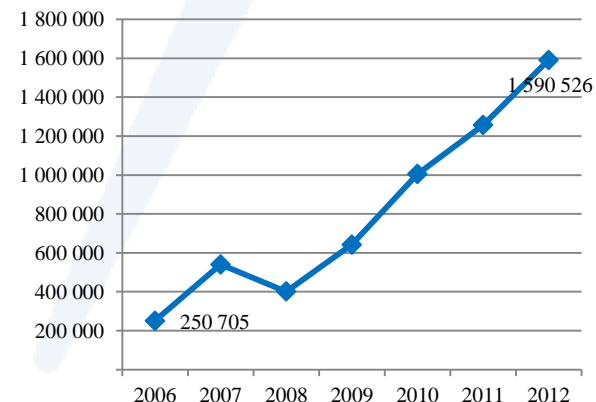
Struktura aktywów i pasywów Kasy Krajowej (w tys. zł)

Środki płynne ulokowane w bankach na rachunkach bieżących (w tys. zł)

Środki płynne ulokowane w bankach na lokatach terminowych (w tys. zł)

Istotną część aktywów Kasy Krajowej stanowią środki płynne. Praktycznie jedynym źródłem finansowania działalności Kasy Krajowej są środki pozyskane od kas (lokaty obowiązkowe i nieobowiązkowe oraz opłaty).